

EVİRİM KURAN

**BAŞARILI
BİR KADIN
OLDUĞUM
İÇİN**

**ÖZÜR
DİLERİM**

**BAŞARILI BİR KADIN
OLDUĞUM İÇİN ÖZÜR
DİLERİM**

Bir Impostor Kitabı

EVİRİM KURAN

Mundi Kitap

Başarılı Bir Kadın Olduğum İçin Özür Dilerim: Bir İmpostor Kitabı, Evrim Kuran
© 2024, Can Sanat Yayınları A.Ş.

Tüm hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

1. basım: Nisan 2024, İstanbul

Bu kitabın 1. baskısı 15 000 adet yapılmıştır.

Dizi editörü: Merin Sever

Editör: Önder Abay

Düzeltili: Aylin Samancı Elmasdağ

Mizanpaj: Atahan Sıralar

Sanat yönetmeni ve kapak tasarımı: Lom Creative (www.lom.com.tr)

Baskı ve cilt: Melisa Matbaacılık Yayıncılık San ve Dış Tic. Ltd.

Maltepe Mah. Davutpaşa Çiftelhavuzlar Sk. No:16 Acar San. Sit.

Zeytinburnu, İstanbul

Sertifika No: 45099

ISBN 978-625-6377-94-3

MUNDİ KİTAP

Maslak Mah. Eski Büyükdere Cad. İz Plaza Giz, No: 9/25 Sarıyer/İstanbul

Telefon: (0212) 252 56 75 / 252 59 88 / 252 59 89 Faks: (0212) 252 72 33

mundikitap.com

bilgi@mundikitap.com

Mundi Kitap, Can Sanat Yayınları Yapım ve Dağıtım Tic. ve San. A.Ş.'nin tescilli markasıdır.

Sertifika No: 43514

**BAŞARILI BİR KADIN
OLDUĞUM İÇİN ÖZÜR
DİLERİM**

Bir Impostor Kitabı

EVİRİM KURAN

PSİKOLOJİ

Evrin Kuran'ın Mundi'deki diğer kitapları:

Z Bir Kuşığı Anlamak, 2019

Onlar Göçtü Buradan, 2021

Telgraftan Tablete, 2022

EVRİM KURAN, Hacettepe Üniversitesi'nde İngiliz Dili ve Edebiyatı, Sabancı Üniversitesi'nde Executive MBA bölümlerinde öğrenim gördü. Harvard Business School'da Davranış Ekonomisi, İnovasyon, Tasarım Düşüncesi üstüne eğitimini tamamladıktan sonra, yine aynı okuldan Yönetimde Mükemmellik Sertifikası aldı. 2000 yılından bu yana kuşak araştırmaları, organizasyonel çekicilik, çeşitlilik, hakkaniyet ve kapsayıcılık (DEI) çalışmaları yapan Kuran, tersine mentorluk programları tasarlıyor, pek çok ulusal ve global markaya danışmanlık veriyor ve bu alanda dünyanın önde gelen araştırma ve danışmanlık şirketi Universum'un Türkiye liderliği görevini sürdürüyor.

2013 yılından bu yana gerçekleşen People Make the Brand konferanslarının yaratıcısı ve küratörü olan Kuran, aynı zamanda bir sosyal girişim olarak gençlerde 21. yüzyıl yetkinliklerini geliştirmeyi hedefleyen YetGen yönetim kurulu üyesi ve Mondelez International bağımsız yönetim kurulu üyesidir. Ayrıca MEF Üniversitesi'nde Çeşitlilik, Hakkaniyet ve Kapsayıcılık dersleri vermektedir. Evrim Kuran'ın Türkiye'nin beş kuşağını anlatan *Telgraftan Tablete*, Z kuşağını farklı araştırmalarla mercek altına aldığı *Z: Bir Kuşağı Anlamak* ve Türkiye'nin yeni göç neslini incelediği *Onlar Göçtü Buradan* isimli üç kitabı daha yayımlanmıştır.

İçimdeki yetişkini kandıran içimdeki çocuğa...

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ YERİNE	13
BAŞLARKEN	17
IMPOSTOR OLGUSU.....	21
Nedir Bu Impostor?	21
Sendrom mu? Fenomen mi?	23
Kadınlar Tükenmişliği Erkeklerden Daha mı Fazla Yaşıyor?.....	26
Impostor Türleri	27
Impostor'dan Mustarip Şöhretler	30
TÜRKİYE IMPOSTOR ARAŞTIRMASI	35
Başarıya Bakış	36
Öz Şefkat.....	39
Hata Yapma Korkusu	42
Özgüven	43
Şans	46
Nazar.....	51

ODADAKİ FİL: IMPOSTOR TETİKLEYİCİLERİ	61
Kadın Olmak.....	63
Türkiye’de Kadın Olmak	65
Türkiye’de Genç ve Kadın Olmak	67
Kadınlar ve Cumhuriyet Kazanımları	68
Toplumsal Cinsiyet Eşitsizliği Neden Politikdir?.....	71
Mizojini.....	72
Sindrella Kompleksi.....	78
Er-bilgiçlik (<i>Mansplaining</i>)	80
Neden Bunca Yeteneksiz Erkek Lider Oluyor?.....	82
Pozitif “Ayrımcılık” mı?.....	83
Tokenizm – Numunecilik.....	86
Cam Tavanlar, Cam Uçurumlar, Cam Duvarlar	87
Yaftalanan Kadınlık	89
Mikro Saldırganlıklar	92
İçimizdeki Sabotajcı	96
Kraliçe Arılar.....	98
Impostorizasyon/Sahtekârlaştırma	100
<i>Gaslighting</i> : Işığınızı Kısınlar	101
NE YAPACAĞIZ?	105
Yaralanmaya Açıklık.....	106
Öz Şefkat.....	108
Kendine Uzaktan Bakma (<i>Self-Distancing</i>)	112
Sanal Zorbalıktan Uzak Durmak.....	117
Cinsiyetçi Dille Mücadele	118
Uzman Görüşleri.....	120
SONSÖZ YERİNE	125
Özür Dilemeyi Reddedtiğim Şeyler	127

ÖNSÖZ YERİNE

Dış / Gündüz / İstanbul

Evrım dördüncü kitabını bitirmek üzere olan bir yazardır. Editörü Önder Abay, yayınevinin Genel Yayın Yönetmeni Cem Akaş, Genel Müdürü Ali Granit ve Yönetici Editörü Merin Sever ile toplantı masasındadır. Dosyanın yayınevine teslimine bir ay kalmıştır. Halihazırda kitabın dörtte üçünü tamamlamış olan Evrım dirseklerini masaya dayar, başını iki elinin arasına alır.

EVRİM

(Çaresizce)

Ben bu kitabı yazamayacağım. Zaten ben artık kitap yazmamalıyım. Çünkü yazamıyorum.

CEM AKAŞ

(Evrım'e "Nasıl yani?" dercesine bir bakış atarak.)

???

EVRİM

(Cem Akaş'a dönerek)

Ben Cem Akaş değilim. Yazamıyorum. Kaç gecedir uyuyamıyorum bu yüzden.

CEM AKAŞ

(Her zamanki sakinliğiyle)

Uyku çok da gerekli bir şey değil zaten.

ÖNDER ABAY

(Her zamanki soğukkanlılığıyla, gruba dönerek)

Merak etmeyin, birkaç haftaya dosyayı gönderir.

ALİ GRANİT

(Her zamanki pratikliğiyle)

Kitap bitti sayılır; hatta kapağı konuşalım istiyorum bugün. Şimdi bence kapak şöyle olmalı...

MERİN SEVER

Elbette yazabiliyorsun.

(Elindeki dosya kâğıtları üzerinde karalamalar yaparak)

Şimdi içerikte şu, şu, şu başlıklar var ya, bunları birleştirelim diyorum.

EVRİM

(Gözleri dolmuştur.)

Arkadaşlar! Ben impostor'un! Yazamıyorum!

Kendimi yola yola, geceleri az uyuyarak, gündüzleri çok çalışarak kitabı planlanan tarihe yetiştirdim. Bu dördüncü kitabım. Hâlâ kendime yazar demekte zorlanıyorum. İlk üçü sevildi, okundu, yeni baskılar yapmaya devam ediyor.

Bu beni yazar yapar mı?

Şansım mı yaver gitti?

Zaten iyi bir ekiple çalışıyorum.

Kim olsa yazardı bu kitapları. Hatta benden daha iyilerini yazardı.

Yok, yok, ben artık yazmayı bırakmalıyım.

Kimim ben yahu? Ne haddime kitap yazmak?

Anlaşıldı, buraya kadar. Çekirge bir sıçradı, iki sıçradı, üç sıçradı. Bakalım dördüncüde ne yapacaksın çekirge?

...

Sabotajcımın sesi size kadar ulaştı mı? Bu ses, bu kitabı bana yazdıran ses. Yıllardır yaptığım çalışmalar, ön okumalar, ön araştırmalar, nihayetinde bu kitaba konu olan araştırmayı gerçekleştirdiği-

mizde içgörü aldığımız üç binden fazla insan gösterdi ki, bu ses sadece bana ait değil.

Bu da, ilk üç kitabım gibi bir araştırma kitabı. Bir araştırmacı olarak yola çıktığım ilk günden beri veri ile anlatıyı buluşturmayı hedefledim. İstatistikleri kazıyarak insanın özüne ulaşmak, sayıların arkalarındaki gerçek insan hikâyelerini hissedebilmek olanağının peşinden koştum. Çok şükür, bu kitapta da bunu yapabildim. Bu sebeple, ilk teşekkürümü, araştırmaya katılan ve derin görüşmelerde kalplerinin en kırılğan köşelerini bana sevgiyle açan cesur insanlara sunmak isterim. Kitabın içinde o insanların isimlerini değiştirerek kullanmak zorunda kalmam da bu kitabın yazılma sebeplerinden biri olabilir.

Bir araştırma kitabı yazmak tek başına altından kalkılabilecek bir iş değil. Evrim Kuran Danışmanlık'taki şahane ekibim olmasaydı, yıllardır hayalim olan bu çalışmayı tamamlayabilmem mümkün olmazdı. İçerik planlamadan araştırma tasarımı ve uygulamasına, analizlere varana dek özverili çalışmaları, sabırları ve yaptığımız işe olan inançları ile beni hiç yalnız bırakmayan Gülhane, Serkan, Merve, Pınar, Erinç ve Arda'ya çok teşekkür ederim.

Beni yıllar önce yazmaya küsmüşken yazı masasına tekrar oturtan ve bir daha hiç yalnız bırakmayan editörüm Önder Abay'a neden bu denli müteşekkir olduğumu dördüncü kitapta daha iyi anlayacağınızı sanıyorum; zira ürettikleriyle bir türlü yetinmeyen, yazdıklarını yeterince iyi bulmayan impostor olgusundan mustarip bir yazarla çalışmak hiç kolay değildir. Benzer bir teşekkür elbette Can Yayınları/Mundi Kitap ekibine de gitmelidir çünkü yukarıdaki senaryo gerçekten yaşanmış bir hikâyeden alınmıştır.

Yaşamdaki en büyük düşüm ve hakikatim, oğlum Ali'ye tüm kitaplarımın önsözünde teşekkür ettim. İlk kitapların oluşumunda ve yazım aşamasında ondan çaldığım zamanlar için özür de dileddim. Bu kitapta ondan zaman çalmadım çünkü iki yıldır ayrı ülkelerde, ayrı zamanlardayız. Ben kitabın son düzeltmelerini yaparken

o da hayalindeki üniversiteye girmek için portfolyosunu hazırlıyor. İkimiz de benzer bir yaratıcı sürecin son demlerinde yorgun, uykusuz ve çok heyecanlıyız. Onun saatıyla gündüz, benim saatimle geceleri konuşuyoruz. “Kitap çok güzel olacak annem,” diyor. “Filmin çok güzel olacak oğlum,” diyorum. Daha iyi, daha üretken, daha umutlu, daha yürekli olmama koyduğum katkı için teşekkür ederim oğlum, yol arkadaşım.

Teşekkür etmeyi önemserim. Ömrümün kırk sekizinci yılında ve dördüncü kitabımın önsözünde bir kişiye hiç teşekkür etmediğimi fark ettim: Kendime. Dağıstan’da Avarlar hayatını istediği gibi yaşayamamış insanların mezar taşlarına, “Yüz yaşına kadar yaşadı ama dünyaya gelmedi,” yazarlarmış. Ben dünyaya geldim. Kendime has bir hayat hayal ettim, o hayatı inşa ettim, layıkıyla yaşadım. Yazdım okundu, anlattım dinlendi. Düştüm, en az yedi kez. Cüret değil cesaret ettim. Kendimi değil, ama yaptığım her işi çok ciddiye aldım. Hiç kimseyi ve hiçbir şeyi az sevmedim. Kimi sevdiysem çok sevdim. Sevilmemeyi de göze aldım. Kalbimden düşenlerin çok yüksekte düşüklerini bilmelerini isterdim. Yeterince sevilmemiş insanlara, kedilere, köpeklere, çiçeklere, kuşlara şefkatimi verdim ve fakat en az kendime... Dilerim bu kitap şifam olur. Kendime daha çok şefkat gösterir ve impostor olgumla daha kolay başa çıkabilirim. Şimdiye dek pek de fena değildim. Kendime teşekkür ederim.

Bazı başarılı kadınların arkasında onlara bilgiçlik taslayan adamlar vardır.

Bazı başarılı kadınların arkasında ahlakçı ve ikiyüzlü bir toplum vardır.

Bazı başarılı kadınların arkasında ona bakıp kendini öven bir narsist vardır.

Bazı başarılı kadınların arkasında nefesi o yola yetmeyen bir ödleğ vardır.

Bazı başarılı kadınların arkasında "Onun elinden ben tuttum," diyen bir zevzek vardır.

Her başarılı kadının arkasında düpedüz, yüzde yüz kendisi vardır.

Evrim Kuran, yıllardır araştırmalar yürüten, elde ettiği bulgularla toplumu analiz eden, anlamak ve anlatmak için emek harcayan bir araştırmacı. Ancak bu kitabı için araştırma yaparken gördüğü binlerce isme ek olarak, listede bir isim daha var: Kendisi.

Eğitim seviyesi, kariyeri, kültürü, başarısı arttıkça "yetersiz biri oldu-ğu"na daha çok ikna olan ve her an "foyası ortaya çıkacakmış" gibi hisseden insanları tanımlamak için kullanılıyor impostor olgusu. Üstelik bu çağda, gittikçe daha fazla eğitilmiş, nitelikli insan kendini yetersiz hissediyor çünkü hayatın hızı ve bizden talep ettikleri de giderek artıyor.

Fakat Türkiye'de ne oluyor da, bir impostor araştırması için yapılan çağrıya 3000 kadın başvururken aynı çağrıya yalnızca 300 erkek dönüş yapıyor? Başka bir deyişle, Türkiye'de neden kadınlar kendini yetersiz bulmaya daha meyilli? Kadınların çocukken ailede, sonra toplumda, işyerlerinde yaşadığı hangi deneyimler onları bu noktaya getiriyor?

Evrim Kuran, *Başarılı Bir Kadın Olduğum İçin Özür Dilerim*'de işte bu sorunun peşine düşüyor. Büyük bir cesaretle, kendi impostor sendromunu da yansıtarak, tüm şeffaflığıyla yaşadıklarını satırlara aktararak bize kendimizi anlamamız yolunda yoldaşlık ediyor.

Kendi kendisini var eden, etmiş, edecek tüm kadınlara...

mundikitap.com

f mundikitap

@ mundikitap

x mundikitap

psikoloji

ISBN 978-125-1377-14-3

9 786256 377943